

GEMEENTE

Reimerswaal

Verbinding, als kompas voor de toekomst

Coalitieakkoord

2018 - 2022

SGP – LEEFBAAR REIMERSWAAL – Partij van de Arbeid

11 mei 2018

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
Verbindende stapstenen	3
Verbinding, als kompas voor de toekomst.....	5
Programma 1 – De identiteit van de gemeente Reimerswaal	7
Programma 2 – Een integer bestuur	8
Programma 3 – Veiligheid en openbare orde	9
Programma 4 – Wonen en ontwikkeling bevolkingsopbouw.....	10
Programma 5 – Economie en ondernemersklimaat.....	13
Programma 6 – Verkeer en vervoer	12
Programma 7 – Ruimtelijk beleid	13
Programma 8 – Onderwijs.....	14
Programma 9 – Sociaal domein en samenleving.....	15
Programma 10 – Ouderen in de samenleving.....	16
Programma 11 – Jeugd en jongerenbeleid	17
Programma 12 – Werk, inkomen en zorg.....	18
Programma 13 – Cultuur, recreatie en sport	21
Programma 14 – Volksgezondheid en milieu.....	20
Programma 15 – Financiën.....	21

Verbindende stapstenen

Op woensdag 21 maart 2018 kozen de inwoners van de gemeente Reimerswaal de nieuwe gemeenteraad. Na de verkiezingen is er een verkenning uitgevoerd om alle mogelijke coalities in beeld te brengen. Vanuit deze verkenning is geadviseerd een coalitie te vormen van SGP, LEEFBAAR REIMERSWAAL en Partij van de Arbeid.

SGP, LEEFBAAR REIMERSWAAL en Partij van de Arbeid, die samen 12 van de 19 raadszetels bezetten, hebben de wens uitgesproken om, met respect voor de verkiezingsuitslag, het formatieproces in te gaan en het college te vormen.

De afgelopen periode 2014–2018 is een periode met intensieve debatten geweest. Bovengenoemde partijen zijn voornemens een nieuwe start te maken, met goede onderlinge verhoudingen, wederzijds vertrouwen en correcte intenties. Het waarborgen van transparantie en het nastreven van bestuurlijke integriteit zijn daar nauw aan verbonden.

Vertrekpunt

Wij beseffen dat de start van deze nieuwe raadsperiode in het teken staat van een wisseling in het college. In dit coalitieakkoord laten wij ruimte voor een goede inhoudelijke discussie met de gehele gemeenteraad en beperken ons, waar mogelijk en nodig, tot afspraken op hoofdlijnen.

In dit vertrekpunt hebben SGP, LEEFBAAR REIMERSWAAL en Partij van de Arbeid een aantal stapstenen geformuleerd. De stapstenen stoelen op inlevingsvermogen in elkaars achterban, gespreide verantwoordelijkheid en rentmeesterschap.

3

De geformuleerde uitgangspunten in de formatie zijn:

- Inlevingsvermogen in de achterban van alle partijen
- Inbreng van de gemeenteraadsfracties
- Recht doen aan de Verbeteragenda
- Gemeentelijke dynamiek in relatie tot regionale en provinciale ontwikkelingen
- Behoud van de zondagsrust

In de komende periode zal de coalitie zich sterk maken voor het zoeken naar overeenkomsten in de onderlinge politieke verscheidenheid.

Perspectief

Dit coalitieakkoord geeft richting aan de beleidsontwikkeling van en de dienstverlening door de gemeente. Dat is gebaseerd op het constructief meedenken met initiatieven en transparant, adequaat en consequent handelen.

Ambitie

In het coalitieakkoord is in vijftien programma's een aanzet gegeven voor het beleid in de komende jaren. Bij de uitwerking ervan dient uiteraard naar de financiële mogelijkheden te worden gekeken. Sluitende meerjarenbegrotingen zijn daarbij het uitgangspunt. Verder is het van belang om een nauwe relatie met de samenleving te onderhouden.

Verbeteragenda

De gemeenteraad van Reimerswaal is in nauwe samenspraak met het college gestart met de verbeteracties van de bestuurlijke Verbeteragenda. In het afgelopen jaar is daarvoor een aantal bijeenkomsten belegd en werden diverse sessies geïnitieerd, op basis waarvan rapportage en bijsturing plaatsvond.

Het college gaat de komende jaren samen met de gemeenteraad aan de slag met de Verbeteragenda. In de programma's van voorliggend akkoord, noemen wij diverse aspecten die relevant zijn voor de uitvoering van diverse onderdelen van de Verbeteragenda.

Ten slotte

De coalitie heeft vastgesteld wat ze bij leven en welzijn in de komende vier jaar aan plannen gaat ontwikkelen en uitvoeren. Vanuit de coalitiepartijen wordt het voorliggende coalitieakkoord halverwege de raadsperiode op voortgang en resultaten bezien.

Uiteraard biedt die tussentijdse beoordeling ook de gelegenheid om actuele ontwikkelingen - voor zover nodig - een plaats te geven.

Wij verheugen ons erop om de gemeente Reimerswaal verder te ontwikkelen, om dienstbaar te mogen zijn aan de gemeente en de samenleving.

Kruiningen, 11 mei 2018

Namens de fracties van

SGP,

LEEFBAAR REIMERSWAAL,

Partij van de Arbeid,

Jaap Sinke

Marien Weststrate

Kees Verburg

Verbinding, als kompas voor de toekomst

In dit coalitieakkoord geven SGP, LEEFBAAR REIMERSWAAL en PvdA aan hoe zij zich in de komende raadsperiode zullen gaan inzetten voor inwoners, bedrijven en instellingen in de gemeente Reimerswaal. Reimerswaal is een economisch gezonde gemeente waar het goed leven en verblijven is. Ook in deze raadsperiode blijven wij uitgaan van onze eigen bestuurskracht; tegelijk weten wij ons in toenemende mate verbonden met de aanpalende gemeenten en regio's om ons heen.

In de komende raadsperiode willen wij een open, actueel en toegankelijk bestuur zijn. Wij zetten het in de vorige raadsperiode ingezette proces vanuit de gedefinieerde Verbeteragenda met enthousiasme voort, om meer ruimte te bieden aan de samenleving en de door ons beoogde nieuwe bestuursstijl. We gaan dit breder integreren en inbedden in onze manier van werken: ook vanuit evaluaties en projecten wordt dit steeds meer onze reguliere werkwijze.

Tegelijk geven we in dit akkoord een richting aan hoe we willen omgaan met de omvangrijke nieuwe ontwikkelingen waarmee ook onze gemeente de komende jaren te maken krijgt. Deze beide aspecten komen terug in de titel van dit coalitieakkoord: we blijven verbinden en ruimte bieden én we gaan nadrukkelijk voorsorteren op de toekomst.

- Dit is een akkoord op hoofdlijnen; we werken dat vanuit de beleidsarme kadernota en de komende begroting 2019 nader uit in een werkprogramma en/of uitvoeringsplan.
- Dit akkoord geldt voor vier jaar en heeft de gewenste flexibiliteit. Dat is nodig omdat de ontwikkelingen waarmee we te maken hebben heel snel gaan en de wereld om ons heen in steeds hoger tempo verandert. Daar passen we onze werkwijze op aan door dit akkoord periodiek te monitoren en in ieder geval halverwege deze periode te evalueren en zo nodig bij te stellen.
- De thema's en de programma's zijn in belangrijke mate de basis geweest voor de portefeuille indeling. Op die manier sluiten we bestuurlijk ook zo goed mogelijk aan bij de ontwikkelingen die we in de samenleving ervaren en kunnen daarmee een daadkrachtig lokaal bestuur blijven.

“Verbinden” is in dit akkoord het centrale begrip en dit is daarmee kenmerkend voor onze bestuursstijl. Wij hebben vertrouwen in de mogelijkheden van de samenleving, om naar vermogen initiatieven te nemen voor het oplossen van maatschappelijke vraagstukken.

Wij *bieden* daarvoor ruimte aan onze inwoners, bedrijven, verenigingen en instellingen om ons uit te dagen en om taken uit te voeren en daarvoor verantwoordelijkheid te nemen. Wij geven ruimte en richting aan talent en initiatieven, aan de noodzakelijke verbinding, flexibiliteit en samenwerking. Reimerswaal biedt het verbindend kompas om te groeien en te ontwikkelen.

Wij *vragen* ook om verbinding. Verbinding is ook te typeren als inleven en ruimte bieden aan verscheidenheid, verschillen en verdraagzaamheid in de samenleving van de diverse woonkernen. Bestuurlijke ruimte in het maatschappelijk middenveld is nodig om ons voor te bereiden op de

toekomstige maatschappelijke ontwikkelingen en voor de ontwikkeling van de lokale samenleving. Ruimte die we de komende jaren in samenhang met de gemeenschap in de diverse woonkernen van de gemeente vorm willen geven.

Cruciaal in een samenleving is om niet alleen individueel, maar vooral ook samen aan de slag te gaan. Dit maakt een samenleving waarde(n)vol en vergroot de onderlinge solidariteit. Wij zullen borgen dat iedereen gelijkwaardige kansen heeft om mee te doen. Hierbij past een grote mate van toegankelijkheid van het gemeentebestuur en de medewerkers in de organisatie.

We brengen daarvoor gemeente en inwoners, instellingen, verenigingen en stichtingen dicht bij elkaar. We geven het kader aan de initiatieven uit de samenleving.

- *Mogelijkheden en kansen in samenwerking*

Bij deze nieuwe bestuursstijl past een verdere ontwikkeling van de rollen in de onderlinge samenwerking tussen raad, college en ambtelijke organisatie. De basis daarvoor kan onder andere door de kernwaarden vertrouwen, verantwoordelijkheid, transparant handelen en integriteit gevormd worden. Deze aspecten vormen ook de rode draad in de Verbeteragenda.

- We zijn er voor elkaar als dat nodig is; in een transparante en controleerbare bestuursstijl wil het college breed samenwerken met alle partijen in de raad.

- We onderzoeken of aanpassingen van het overleg- en vergadersysteem van de raad wenselijk en zinvol zijn. Aandacht voor de capaciteit van de griffie is daarin vanzelfsprekend.

- Als gemeentebestuur vervullen wij daarbij een goed en modern werkgeverschap voor de ambtelijke organisatie.

- *De lopende projecten*

Werken met het akkoord op hoofdlijnen vraagt aandacht voor een nieuw bestuursperspectief. Het perspectief vindt plaats in de cultuur van het kaderstellen op budget en inhoud en het meenemen van de gemeenschap(pen). Het primaat ligt bij de gemeenteraad en het college is uitvoerend. In de komende periode zijn er verschillende projecten die bijzondere aandacht vragen. Dat zijn onder andere het besluit tot kerkbouw in Yerseke en het initiatief tot kerkbouw in Kruiningen. Voorwaarde voor de ontwikkeling en realisatie van beide projecten is de verkeerskundige afwikkeling. Een verkeerskundige afwikkeling, waar het college mee aan de slag gaat betreft de mogelijke doortrekking van de randweg in Yerseke. Ook de verkeerscirculatie rondom de Steeweg, in relatie tot een verdere uitbreiding van het aantal woningen in de wijk Steehof, wordt onder de loep genomen. Dit vereist een verdere doordenking. Het krijgt binnen het coalitieprogramma de prioriteit om op zo kort mogelijke termijn de onderzoeken te starten.

Programma 1 – De identiteit van de gemeente Reimerswaal

Met dit coalitieakkoord zetten we tevens koers naar een duurzame en toekomstbestendige gemeente. Op het gebied van klimaat en energie gaan we naar een ander tijdperk: het roer moet definitief om, willen we de samenleving en dus ook onze gemeente op een goede manier kunnen overdragen aan onze kinderen en kleinkinderen. Dit kan worden aangeduid als verantwoord Rentmeesterschap. We hebben op dit punt een hoge ambitie en leggen de lat hoog; we nemen een proactieve en richtinggevende positie in. Duurzaamheid biedt volop kansen voor economische ontwikkeling; we zoeken hierbij tevens een actieve samenwerking met partners vanuit het bedrijfsleven en het maatschappelijk middenveld.

De gemeente Reimerswaal ligt op de grens van het buurland België en de provincie Noord-Brabant. Daarmee vormen we de poort van de Bevelanden én van de provincie Zeeland. Van alle kanten goed bereikbaar en veel voorzieningen op korte afstand beschikbaar.

Mensen willen hier graag wonen, werken en recreëren. De komende jaren komen wellicht omvangrijke ruimtelijke ontwikkelingen op ons af en neemt de druk op onze gemeente toe. Deze ontwikkelingen bieden kansen en mogelijkheden en vragen om zorgvuldige keuzes om daarmee onze bijzondere kwaliteiten te behouden en te versterken. Daarbij beogen we een gastvrije opvang van mensen in nood en erkennen we dat de waarde van het gezinsleven een stabiele basis is voor de samenleving.

Voor alle toekomstige ontwikkelingen geldt dat kwaliteit boven kwantiteit gaat. Ons centrale uitgangspunt is het behouden van de onderscheidende kwaliteit van de kernen Hansweert, Krabbendijke, Kruiningen, Oostdijk, Rilland-Bath, Waarde en Yerseke, alsmede het behouden en versterken van de kwaliteit van de aanwezige landschappen.

Regionale samenwerking

Steeds meer ontwikkelingen zijn gemeentegrensoverschrijdend en de afstemming daarover vindt plaats op bovenlokaal niveau. We blijven ambtelijk en bestuurlijk actief participeren in regionale samenwerkingen, voor zover en op plaatsen waar dat een meerwaarde heeft voor onze gemeente. Dit vraagt zowel ambtelijk als bestuurlijk een integrale en gecoördineerde inzet om te kunnen netwerken. Voor een goede democratische verankering / legitimering investeren we meer in de lokale discussie ter voorbereiding op en als terugkoppeling van onze inbreng in de regio.

Reimerswaal een veilig thuis

Wonen, werken en ontspannen in Reimerswaal moet veilig zijn voor iedere inwoner, bezoeker en passant. In de ruimte die we elkaar bieden is het ook belangrijk om rekening te houden met elkaar. Naast ieders eigen verantwoordelijkheid hebben wij als gemeente een belangrijke rol op het gebied van veiligheid. Waar dat kan in de vorm van preventie, voorlichting en bemiddeling en waar dat nodig is in de vorm van toezicht en handhaving.

Programma 2 – Een integer bestuur

Een integer gemeentebestuur toont zichtbare betrokkenheid naar de gemeenschap. Daarin wordt ruimte geboden aan maatschappelijke initiatieven vanuit de inwoners en het bedrijfsleven.

Wij vinden het belangrijk dat de regionale samenwerking zorgvuldig wordt uitgevoerd. Deze regionale samenwerking kent meerdere niveaus en verbanden, bijvoorbeeld de Veiligheidsregio Zeeland (VRZ), de Gemeenschappelijke Regeling (GR) De Bevelanden en de Zeeuwse Reinigingsdienst (ZRD). Wij vinden dat de gemeente Reimerswaal zelfstandig moet blijven. Hierbij moet uitgegaan worden van de eigen (bestuurs-)kracht en de belangen van de inwoners en het bedrijfsleven van de gemeente Reimerswaal.

De kenmerkende eigenschappen van de gemeente zijn de groeiende woonkernen, zorgzaamheid en rust en ruimte. Binnen samenwerkingsverbanden dient rekening te worden gehouden met deze kenmerken. Belangrijk is de balans voor een schaalbare uitvoer. Praktijkzaken voortvloeiende uit bedrijfsvoering van de gemeente, kunnen efficiënt en effectief worden vormgegeven door samenwerking. Te denken valt aan de sociale diensten met de GR De Bevelanden.

In het kader van de democratische legitimering en de toezichthoudende functie van de raad, is het noodzakelijk dat het college de gemeenteraad vroegtijdig bij allerlei ontwikkelingen betreft. Hierbij is de interne informatiestroom van groot belang. Daarbij wordt gericht en daadwerkelijk gebruik gemaakt van de rekenkamerfunctie. Aan de voorlichting over lopende projecten wordt vanuit de gemeente concreet invulling gegeven.

Wat gaan we hiervoor doen?

- 2.1.1. De gemeente Reimerswaal blijft een zelfstandige gemeente.
- 2.1.2. De gemeente Reimerswaal dient haar eigen democratische legitimatie te behouden binnen elke vorm van intergemeentelijke samenwerking. Dat vraagt een kritische houding van de gemeenteraad en het college.
- 2.1.3 De gemeente Reimerswaal behoudt haar eigen gemeentelijk beleid.
- 2.1.4 Hoewel samenwerking geven en nemen is, staat de meerwaarde voor de gemeente Reimerswaal in de regionale samenwerking voorop.
- 2.1.5 Het college informeert de raad in een vroeg stadium op hoofdlijnen over gevoelige en hoofdzakelijke onderwerpen. Dit doet recht aan de fracties en onderstreept de informatieplicht van het college.
- 2.1.6 Wij maken naar behoefte gebruik van de rekenkamerfunctie. De raad bepaalt welke opdracht er wordt gegeven, waarna het presidium deze opdracht formuleert.
- 2.1.7 De wethouders gaan in de kernen met de inwoners om tafel.

Programma 3 – Veiligheid en openbare orde

Veiligheid is ook in de leefomgeving van de gemeente Reimerswaal een belangrijk onderwerp. De inwoners moeten zich veilig kunnen voelen. De criminaliteit langs de A58 heeft onze blijvende aandacht. Ook is er oog voor de verwevenheid van de onder- en bovenwereld.

Wij streven naar de inzet van meer wijkagenten en de zichtbaarheid ervan op straat. Als uitgangspunt in de veiligheidsbeleving is het belangrijk dat het huidige voorzieningenniveau van de brandweer en de ambulance op peil blijft. Samen met de Veiligheidsregio Zeeland maken wij dit mogelijk. De veiligheidsaspecten buiten de gemeentelijke verantwoordelijkheid, zoals de dichtbij liggende kerncentrales van Doel en Borssele en de scheepvaart op de Westerschelde, zijn tevens van belang. De gemeente stimuleert, ondersteunt en controleert de veiligheid in de lokale horeca en bij evenementen in de gehele gemeenschap. Wij hebben waardering voor het initiatief en de betrokkenheid van inwoners door middel van buurtpreventie.

Preventie en handhaving met betrekking tot de algehele openbare orde en veiligheid vinden wij zeer belangrijk. Handhaving binnen de gemeente Reimerswaal heeft extra aandacht en input nodig. Daarvoor worden strikte en duidelijke regels gehanteerd; vooraf wordt hierover duidelijk gecommuniceerd. De overlast voor inwoners en winkeliers tijdens de jaarwisseling is sterk verminderd. De afgelopen jaren heeft op dit gebied een positieve verandering plaatsgevonden. Het beleid van de afgelopen jaren willen wij daarom voortzetten.

Wat gaan we hiervoor doen?

- 3.1.1 De veiligheid voor inwoners in hun directe woon- en leefomgeving staat voorop.
- 3.2.1 Vanwege de goede ervaringen zetten wij in op de voortzetting van een rustige jaarwisseling.
- 3.2.2 Wij hebben oog voor de hulpdiensten. Wij streven naar uitbreiding van het aantal wijkagenten en vergroting van de zichtbaarheid ervan op straat. Als uitgangspunt in de veiligheidsbeleving is het belangrijk dat het huidige voorzieningenniveau van de brandweer en de ambulance op peil blijft.
- 3.2.3 Wij houden de vinger aan de pols bij het beleid van de intergemeentelijke samenwerking op het gebied van veiligheid door middel van de Veiligheidsregio Zeeland.
- 3.2.4 Wij stimuleren en ondersteunen de veiligheid bij het uitgaan binnen de gemeentegrenzen. Dit is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van publiek, horecaondernemers, gemeente, RUD en politie.
- 3.3.1 De gemeentelijke handhaving wordt verbeterd en verscherpt. Zo dient de formatie van handhavers uitgebreid te worden. Er dient adequate en consequente handhaving plaats te vinden op toegestane of vergunde geluidsniveaus bij horeca, feesten en evenementen. Handhaving op het tegengaan van verrommeling in het buitengebied en optreden tegen illegale situaties is vanzelfsprekend.
- 3.4.1 Wij stimuleren veiligheid door preventieve voorlichting aan de burgers op diverse veiligheidsaspecten.
- 3.5.1 Wij stimuleren het onderzoek naar de verdere mogelijkheden van buurtpreventie.

Programma 4 – Wonen en ontwikkeling bevolkingsopbouw

De gemeente Reimerswaal kenmerkt zich als een gemeente waar het prettig wonen is. Wij vinden het belangrijk dat de kernen nu en in de toekomst leefbaar zijn en vitaal blijven. Voldoende woningbouw, een fraaie leefomgeving en kwalitatief goede voorzieningen zijn daarbij belangrijke factoren. Wij gaan voor meer groen en bomen in de kernen. Ook gaan wij zorgvuldig om met inbreidingslocaties, met maatwerk op locatie. De behoefte aan woonruimte dient in samenhang met de demografische ontwikkeling te worden gezien en met de gemeenteraad te worden besproken. Wij willen de kansen voor woningbouw benutten en ons daarvoor in regionale afstemming en provinciaal beleid hard maken. Op diverse locaties in de gemeente is maatwerk noodzakelijk. Een voorbeeld hiervan is het veilingterrein in Krabbendijke. Wij vinden dat er concrete stappen moeten worden gezet om dergelijke locaties te ontwikkelen.

Onze gemeente huisvest veel arbeidsmigranten. Een humaan woningbeleid voor arbeidsmigranten staat voorop. De handhaving op illegale huisvesting en onderverhuur dient consequent te worden opgepakt; illegale activiteiten dienen te worden aangepakt.

Wat gaan we hiervoor doen?

- 4.1.1. Wij zetten ons in voor de instandhouding van de bestaande scholen, bibliotheekvoorzieningen en sportvelden.
- 4.2.1 De gemeente brengt de behoefte aan woningbouw voor alle doelgroepen in relatie tot de demografische ontwikkeling in kaart. De seniorenhuisvesting verdient daarbij bijzondere aandacht.
- 4.2.2 Wij maken ons hard voor het op peil houden en uitbreiden van het provinciaal woningcontingent.
- 4.2.3 Bij nieuwbouwprojecten onderzoeken we nieuwe ontwikkelingen, zoals “gasloos bouwen” en de bouw van Tiny Houses.
- 4.2.4 Wij streven naar meer aanplant van groen en bomen in de kernen.
- 4.3.1. Op inbreidingslocaties wordt naar maatwerkoplossingen gezocht.
- 4.3.2. Wij geven het college de opdracht aan de slag te gaan met ontwikkellocaties, zoals het voormalige veilingterrein in Krabbendijke.
- 4.4.1 De huisvesting van arbeidsmigranten heeft onze aandacht. Verkeersbewegingen dienen te worden geminimaliseerd. Wij willen onderzoeken of huisvesting op bedrijventerreinen of bij bedrijven (seizoensgebonden) mogelijk is.
- 4.4.2 Er komt strikte en consequente handhaving op huisvesting van groepen arbeidsmigranten. Ons beleid op huisvesting van arbeidsmigranten in de kernen wordt tegen het licht gehouden. Daarbij is het uitgangspunt om de hoge concentraties terug te dringen. Ook zetten wij ons in om particuliere (onder)verhuur van woningen aan arbeidsmigranten te beteugelen.
- 4.4.3 Handhaving op bestaande huisvestingslocaties vindt pragmatisch plaats.
- 4.4.4 Bestaande huisvestingslocaties worden indien mogelijk gewijzigd conform de huidige voorwaarden. Het is onze inzet, een waardige huisvesting naar wet- en regelgeving te realiseren. Een en ander conform de vigerende Bouwverordening.

Programma 5 – Economie en ondernemersklimaat

De gemeente ondersteunt ondernemers en bedrijven. Wij hebben grote waardering voor het bestaande arbeidsethos, met personeel dat van aanpakken weet. Hoewel er oog is voor voldoende werkgelegenheid binnen de gemeente, wordt er ook nadrukkelijk gekeken naar de regio. Het in regionaal verband stimuleren, initiëren en creëren van (nieuwe) werkgelegenheid in diverse sectoren ten behoeve van praktisch en theoretisch geschoolde jongere en oudere arbeidskrachten is ook voor Reimerswaal van wezenlijk belang.

Daarnaast willen wij de dienstverlening, ook in het bijzonder voor startende ondernemers, verbeteren. Daarom dient er één aanspreekpunt te zijn binnen de ambtelijke organisatie voor alle vragen van ondernemers. De bedrijvencontactfunctionaris is daarin het spilfiguur.

Belangrijke punten binnen het ondernemersklimaat zijn de participatie van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, de uitstraling van onze bedrijventerreinen, de toekomst van de scheepswerf in Hansweert en het realiseren van eigentijdse winkelcentra.

Wat gaan we hiervoor doen?

- 5.1.1 De rol die de bedrijvencontactfunctionaris kan spelen bij vragen en problemen, wordt nog nadrukkelijker onder de aandacht van de ondernemers gebracht. Daarin stimuleren wij de wisselwerking tussen ondernemer en gemeente.
- 5.1.2 De uitgifte van bouwgrond op de bedrijventerreinen loopt goed. Bedrijventerrein 'De Poort' in Rilland verdient qua uitstraling aandacht en verbetering (beeldkwaliteit).
- 5.2.1 De uitstraling van onze winkelcentra verdient aandacht. De gemeenteraad geeft kaders voor de invulling met burgerparticipatie.
- 5.3.1 De ontwikkeling van de scheepswerf in Hansweert heeft de aandacht van het college. Uitgangspunt is de uitspraak van de Raad van State, waarbij er zowel wordt gekeken naar het behoud van de werkgelegenheid als naar het oplossen van de omgevingsproblematiek.
- 5.4.1 In het kader van het vestigingsklimaat voor (startende) ondernemers, dient de participatie van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt een onderdeel te zijn. De gemeente faciliteert de ondernemer of werkgever daarin zijn of haar weg te vinden.
- 5.5.1 Ten aanzien van de zondagsopenstelling van winkels, ondernemingen en accommodaties wordt het huidige beleid voortgezet.

Programma 6 – Verkeer en vervoer

Het programma Verkeer en vervoer gaat met name over het creëren van een goed verkeersnet voor alle vormen van verkeersbewegingen, vervoer en transport.

Als meest belangrijke en urgente aspect staat de verkeersveiligheid centraal. Het gaat daarbij om het creëren van veiligheid voor de weggebruikers en het stimuleren c.q. afdwingen van veilig verkeersgedrag. Daarnaast worden verkeersonveilige situaties adequaat aangepakt.

Voldoende openbaar vervoer en een goed verkeersnet zijn belangrijk voor het wonen, werken en recreëren in Reimerswaal. Het behoud van de NS-stations en het aanbod van openbaar vervoer, alsmede het onderhoud van wegen, trottoirs en fietspaden zijn daarbij factoren van belang.

Wat gaan we hiervoor doen?

- 6.1.1 Wij onderzoeken of de randweg in Yerseke kan worden doorgetrokken naar de Postweg. De verkeersafwikkeling van de bestaande woonwijken en de mogelijke uitbreiding van het aantal woningen spelen daarin een rol.
- 6.1.2 Wij streven naar een openbaar vervoer dat voor iedere potentiële reiziger toegankelijk en bereikbaar is. Dit betekent, dat wij ons inzetten voor het behoud van de NS-stations en het openbaar vervoer in de hele gemeente.
- 6.2.1. Wij investeren in verkeersveiligheid door preventieve verlichtingscontroles.
- 6.3.1 Er zal frequenter worden gecontroleerd op snelheid in de 30-km zones.
- 6.4.1 In overleg met bevoegde instanties streven we naar het openstellen van alle werkwegen langs de Ooster- en Westerschelde voor fietsers en voetgangers. Daarbij dient er ook oog te zijn voor de verkeersveiligheid.
- 6.4.2 Veel dijkvakken zijn ontdaan van de kenmerkende bomenrijen. Het is belangrijk dat de bevoegde instanties de eigenaren attenderen op de herplantplicht.

Programma 7 – Ruimtelijk beleid

De gemeente Reimerswaal heeft met haar polders een wijd en uitgestrekt buitengebied. Daar moet zorgvuldig mee om worden gegaan. Verrommeling en verpaupering van het buitengebied ligt op de loer. Een voorwaarde om de kwaliteit van het buitengebied en de publieke openbare ruimte op peil te houden, is het in kaart brengen en definiëren van de kernactiviteiten in het buitengebied.

De verplichtingen uit de Omgevingswet leiden tot een fundamenteel andere manier van denken over de leefomgeving en de maatschappelijke dynamiek. In de verbinding die het college nastreeft, gaat het vooral om duurzame ontwikkelingen, de bewoonbaarheid van de gemeente en de bescherming en verbetering van het leefmilieu. Uitgangspunt voor de toekomst is het realiseren van een goede omgevingskwaliteit met een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een doelmatig beheer.

De toenemende vrijkomende agrarische bebouwing (VAB-locatie) zorgt voor nieuwe uitdagingen. Een vanzelfsprekende invulling van deze niet meer in gebruik zijnde agrarische panden is niet altijd voorhanden.

Uitgangspunten zijn flexibiliteit in bestemmingsplannen en het in kaart brengen van de wensen van startende ondernemers met ‘passende’ grondgebonden bedrijfsactiviteiten op geschikte locaties. In het gemeentelijk omgevingsbeleid blijft er zeker ook ruimte en aandacht voor passende agrarische initiatieven. De bereikbaarheid en wegenstructuur zijn daarbij van groot belang.

Het ruimtelijk beleid heeft tevens als doel het tegengaan van ‘verrommeling’ in het buitengebied.

13

Wat gaan we hiervoor doen?

- 7.1.1 Maatwerk! Invulling van VAB-locaties met een nieuwe economische drager voorkomt verpaupering. Er dient onderscheid gemaakt te worden tussen agrarisch gerelateerde bedrijvigheid en niet-agrarische bedrijvigheid. Invulling van VAB-locaties worden kritisch beoordeeld. Als uitgangspunt geldt: “Nee, tenzij” met als voorwaarden een passende locatie, ontsluiting en activiteit in het buitengebied.
- 7.1.2 Wij staan geen nieuwe intensieve veehouderijen toe. Ontwikkeling van bestaande bedrijven tot megastallen is uitgesloten.
- 7.2.1 Nieuwe grootschalige niet-agrarische bedrijvigheid in het buitengebied wordt niet toegestaan. De nieuwe economische dragers worden kritisch beoordeeld. Uitbreiding van bestaande niet-agrarische bedrijven wordt per situatie beoordeeld. Eén van de belangrijkste aspecten daarbij is de afwikkeling van het verkeer.

Programma 8 – Onderwijs

De gemeente Reimerswaal staat in voor het behoud van de scholen en voldoende onderwijsaanbod in de kernen. Daarbij is het van belang dat kinderen voldoende en goed bewegingsonderwijs ontvangen. Dat de gemeente hierin stimulerend kan werken met het creëren van voldoende speel- en spelvoorzieningen in de diverse kernen spreekt voor zich.

De ontwikkeling van kinderopvang is met de Herstructurering Wet Kinderopvang (HKO) per 1 januari 2018, een belangrijk item voor de gemeentelijke overheid. In het lokaal beleid stimuleren we daarin de relatie en de warme overdracht van de peuterspeelzalen naar het kleuteronderwijs. Daarin zullen we recht doen aan de bestaande denominaties en richtingen in het onderwijs.

De schoolbesturen vormen naar de wet- en regelgeving het bevoegd gezag van de school. Zij zijn verantwoordelijk voor de kwaliteit; voor zover wij in ons gemeentelijk beleid de kwaliteit van het onderwijs kunnen en mogen faciliteren, zullen we daarvoor een goede partner zijn van de besturen.

Uitgangspunten in de onderwijsparagraaf van het gemeentelijk beleid zijn in ieder geval het integraal huisvestingsbeleid, de duurzaamheid van de schoolgebouwen en het respecteren van de denominaties.

Wat gaan we hiervoor doen?

- 8.1.1 Het huidige beleid rondom de thuiszittersproblematiek zetten wij voort. De leerplichtambtenaar is hierin van groot belang.
- 8.1.2 Wij zetten ons in voor het behoud van de diverse scholen in de kernen, zonder verplichte fysieke clustering ervan.
- 8.1.3 Wij zetten het integrale huisvestingsbeleid voort.
- 8.1.4 Wij schenken permanente aandacht aan de verkeersveiligheid rond de scholen en stimuleren de vorming van groepen verkeersouders. Wij zetten ons in voor de uitbreiding en evaluatie van zichtbare 'schoolzones'.
- 8.1.5 Vanuit het college krijgt de Lokaal Educatieve Agenda (LEA), de afstemming met het Voortgezet Onderwijs en de relatie tot de arbeidsmarkt nadrukkelijk aandacht.

Programma 9 – Sociaal domein en samenleving

Wij vinden dat de gemeente de plicht heeft om het mogelijk te maken dat kwetsbaren mogen en kunnen meedoen in de samenleving. Daarin past een humaan en een lokaal eigen beleid; de gemeente Reimerswaal herkent zich in de begrippen van sociale handreikingen, oprechte naastenliefde en zorg voor elkaar. Binnen de gemeenschap Reimerswaal bestaan er al verschillende maatschappelijke en kerkelijke structuren, die als een vangnet voor de zwakkeren in de samenleving kunnen dienen.

Er is daarvoor in de afgelopen jaren goed beleid in gang gezet; dat willen wij behouden en versterken! Hierin speelt ook GR De Bevelanden een belangrijke rol.

Bij veranderingen of aanvullingen zijn de bescherming van kwetsbare groepen, het tonen van naastenliefde en het zorgen voor elkaar de concrete uitgangspunten. Daarnaast is het van groot belang dat wij maatschappelijke instellingen intensief betrekken bij het beleid.

Elke kern in de gemeente Reimerswaal heeft zijn eigen identiteit. Daar wordt niet aan getornd. Daarnaast streven wij naar betrokkenheid en gemeenschapszin. Daarbij geldt tevens als uitgangspunt dat de kernen hun eigen speerpunten hebben en behouden.

Wat gaan we hiervoor doen?

- 9.1.1 Voortzetten en versterken van het huidige beleid.
- 9.2.1 Borgen van de lokale kleur en de eigenheid van de gemeente, in de opschaling naar regionale samenwerkingsverbanden voor de uitvoering. Wij willen eigen beleid kunnen voeren als humane, sociale gemeente.
- 9.3.1 Bij veranderingen of aanvullingen 'dient het mes aan twee kanten te snijden', bijvoorbeeld door te investeren in de uitstroom van bijstandsgerechtigden.
- 9.3.2 Wij stimuleren een actieve schuldhelpverlening en het vroegtijdig aan de voorkant signaleren van (financiële) problemen. Daarnaast dient er nadrukkelijk aandacht te zijn voor achterstanden in betalingen. Opeenstapeling van problemen in een (ver)gevoerd stadium dient voorkomen te worden. Voorlichting en communicatie vormen daarin belangrijke middelen, bijvoorbeeld door proactief te acteren bij ontslag.
- 9.3.3 Wij onderzoeken hoe de fraudebestrijding kan worden geïntensiveerd.

Programma 10 – Ouderen in de samenleving

In de afgelopen jaren is er door verschillende partijen veel geïnvesteerd in het welbevinden van de ouderen. Dit beleid moet worden voortgezet. De beweging van ouderen, de voorzieningen voor hun activiteiten en de eenzaamheid onder ouderen verdient specifieke aandacht.

Daarbij komt dat ouderen langer zelfstandig wonen. In vergelijking met de natuurlijke bevolkingsopbouw neemt het aantal ouderen verhoudingsgewijs toe. Daarmee ontstaat er een vanzelfsprekende druk op de voorzieningen ten behoeve van de gezondheid en het sociale welbevinden van de ouderen. De behoefte aan woningen voor senioren neemt toe.

Uitgangspunten voor het versterken van het bestaande beleid, zijn de uitbreiding van de bestaande voorzieningen in de kernen, de dagbesteding aan dementerende ouderen of ouderen met een beperking en de juiste voorzieningen voor inwoners in relatie tot de WMO. Herkenbaarheid voor de verscheidenheid aan doelgroepen in de betreffende kernen is daarbij van belang.

Wat gaan we hiervoor doen?

- 10.1.1 Behouden en versterken van het niveau van het huidige ouderenbeleid.
- 10.1.2 Wij doen onderzoek naar de behoefte aan en de doelmatigheid van de besteding van de WMO-gelden.
- 10.2.1 Zorgvuldige benadering van het aanbod van voorzieningen, met de partners R&B en Zorggroep Ter Weel. De gemeente bestuurt en is bepalend in het beleid. De kwaliteit van de aanbieder is belangrijk.
- 10.2.2 Nieuwe aanbieders op het gebied van wonen en zorg voor ouderen, zoals Cedrah, worden positief tegemoet getreden.
- 10.2.3 Wij waarderen het initiatief van Cedrah om de knelpunten in de woningvoorraad en het aanbod van de ouderenhuisvesting in evenwicht te brengen met de actuele vraag en de behoefte.

Programma 11 – Jeugd en jongerenbeleid

De jeugd in Reimerswaal neemt actief deel aan de samenleving en is vaak lid van een vereniging. Het gros van de jongeren vergaat het goed. Het jeugdwerk verdient daarom blijvende aandacht. Echter, zorgen over de jeugd gaan ook Reimerswaal niet voorbij. Bij de aandacht en zorg voor jongeren speelt de thuissituatie een cruciale rol. De verslavingsproblematiek (drugs en alcohol) is groter dan velen denken. Wij willen ons inzetten om deze problematiek aan te pakken, indien mogelijk in regionaal verband. Verder bieden wij ruimte aan maatschappelijke organisaties en kerken ten behoeve van het jongerenwerk.

In het jeugd- en jongerenwerk geven we ouders een nadrukkelijke plaats in het dragen van verantwoordelijkheid voor hun kinderen. Daarnaast spelen de jeugd- en jongerenwerkers een rol bij het helpen zoeken naar een zinvolle (vrije) tijdsbesteding.

We zijn ons er overigens van bewust dat de behoefte van jongeren aan faciliteiten zich vaak manifesteert als een ‘golfbeweging’. Nu eens is skaten in, dan weer korfbal of een andere activiteit. Deze dynamische ontwikkeling vergt een voortdurende aanpassing van het beleid.

Wat gaan we hiervoor doen?

- 11.1.1 Jongeren Ontmoetingsplekken (JOP's) zijn geen oplossing. Wij willen investeren in alternatieve activiteiten om een oplossing te zoeken ter voorkoming van overlast.
- 11.2.1 Het huidige beleid om de verslavingsproblematiek aan te pakken wordt voortgezet en waar mogelijk afgestemd met de regio.
- 11.3.1 De verantwoordelijkheid voor bestrijding van kinderarmoede ligt bij de gemeente. Wij maken ons hard dat de daarvoor bedoelde gelden vanuit het Rijk voor bestrijding van kinderarmoede, juist en doelmatig worden besteed.
- 11.4.1 Het opzetten van verantwoord jeugdwerk, met de diverse professionele partners (verenigingen, kerken, maatschappelijke organisaties, scholen) wordt nadrukkelijk gestimuleerd.

Programma 12 – Werk, inkomen en zorg

Het is ons streven om iedere inwoner van de gemeente te laten deelnemen aan de samenleving en maatschappelijke activiteiten. Uitgangspunten daarbij zijn dat de zorgvrager centraal staat, dat er een ruimhartig minimabeleid wordt gevoerd en dat wij inwoners met een arbeidsbeperking actief naar dagbesteding en/of werk begeleiden. In dit programma komt het aspect 'zorg' niet specifiek aan bod; in andere programma's wordt daar wel aandacht aan besteed.

Dagelijkse arbeid is belangrijk om te kunnen participeren in de samenleving. Voldoende werkgelegenheid, ook voor theoretisch opgeleiden, is daarbij van groot belang. Nadrukkelijk zal daarbij ook worden gekeken naar de regio's West-Brabant en Antwerpen. Overigens bieden verschillende bedrijven binnen onze gemeente ook veel werkgelegenheid voor theoretisch geschoolden.

Een belangrijk aspect is de cultuurbeleving van werkgelegenheid in historisch perspectief. Van oudsher hebben bepaalde bedrijfstakken zich in onze gemeente ontwikkeld tot dragers van de regionale economie. Daarbij kan gedacht worden aan de visserij, de akkerbouw (inclusief de uien verwerkende bedrijven), de fruitteelt, de schaal-en schelpdierenindustrie en de logistieke sector. Het is belangrijk dat met name jongeren zich dat realiseren.

Wat gaan we hiervoor doen?

- 12.1.1 Wij steunen initiatieven die meerdere problemen oplossen, zoals bijvoorbeeld het realiseren van een zorgboerderij in Vrijkomende Agrarische Bebouwing (VAB-locatie).
- 12.2.1 Wij trekken samen met de regio op om een goed vestigingsklimaat te creëren voor kennisintensieve bedrijven. Vanwege onze gunstige ligging kijken we daarbij verder dan de provincie- en landsgrens.
- 12.3.1 De effecten van de Economische Impuls Zeeland worden in kaart gebracht.
- 12.3.2 In overleg met het onderwijs en het bedrijfsleven wordt onderzocht op welke wijze de bewustwording en het belang van participatie door jongeren in het bedrijfsleven gestimuleerd kan worden.

Programma 13 – Cultuur, recreatie en sport

Een toenemend aantal toeristen weet de gemeente Reimerswaal te vinden. Om die reden is het van belang om de toeristische beleidsnota verder uit te werken en concreet handen en voeten te geven. Wel moet daarbij worden gelet op de aard en schaal van de gemeente.

Verder streven wij ernaar dat sportaccommodaties voor iedere inwoner toegankelijk zijn, mede ter bevordering van de breedtesport. Een kwalitatief hoogwaardig accommodatiebeleid wordt nagestreefd.

De gemeentelijke uitgaven binnen het programma Cultuur, recreatie en sport, stemmen wij af op de omvang van de doelgroep. Het toekomstig beleid is gericht op een budgettaire verhoging van subsidiegelden. Waar mogelijk worden over subsidiebedragen tot € 1000 meerjarenafspraken gemaakt.

Wat gaan we hiervoor doen?

- 13.1.1 Wij zijn voor openstelling van de natuur ten behoeve van educatie en recreatie. Waar mogelijk wordt het bestaande fietsnetwerk verbeterd.
- 13.1.2 Wij staan positief tegenover het realiseren van toeristische rustpunten in het wandel- en fietsnetwerk, zoals een theehuis met streekeigen producten. De gemeente speelt daarbij een faciliterende rol, bijvoorbeeld met de bewegwijzering.
- 13.1.3 De Toeristische beleidsnota wordt verder uitgewerkt.
- 13.1.4 Wij stimuleren het particulier initiatief in de exploitatie en uitbreiding van het aantal camperplaatsen in Hansweert.
- 13.2.1 Het budget voor cultuursubsidie wordt verhoogd. Investeringen in faciliteiten of subsidies dienen voor alle inwoners, verspreid over de kernen, beschikbaar en bereikbaar te zijn.
- 13.2.2 Waar mogelijk maken we over subsidiebedragen tot € 1000 afspraken voor meerdere jaren.

Programma 14 – Volksgezondheid en milieu

Volksgezondheid gaat onder meer over onze dagelijkse leefomgeving en onze levensstijl. Wij voelen en ervaren de verantwoordelijkheid en verantwoordelijkheid om een gezonde levensstijl te stimuleren. Onder andere door voorlichting en communicatie kunnen wij aan deze verantwoordelijkheid invulling geven.

Rentmeesterschap in het bouwen en bewaren van de natuur is het gemeentelijk uitgangspunt, wanneer het gaat om duurzaamheid en milieu. Daarbij hebben wij een ambitie voor het opzetten, vormgeven en kwantificeren van de klimaat- en duurzaamheidsdoelstellingen voor de gemeente Reimerswaal, in relatie tot de provinciale en landelijke klimaatdoelstellingen. Deze ambities raken ook instanties, bedrijven en burgers buiten de directe invloedssfeer van de lokale overheid. Ondanks dat gegeven, zal de bewustwording en het dragen van verantwoordelijkheid voor de volgende generaties, de basis zijn in de lokale beleidsvoornemens.

Afvalinzameling is een veelbesproken item binnen diverse gemeenten in Nederland. Wij hebben er in ons dagelijks leven allemaal mee te maken. Ons uitgangspunt is het reguleren van de afvalstromen en de afvalinzameling, met daarbij de kosten voor inwoners als belangrijk aspect.

Wat gaan we hiervoor doen?

- 14.1.1 De hoeveelheid zwerfafval moet worden verminderd. Inwoners moeten hun afval kwijt kunnen, ongeacht het systeem dat wordt gehanteerd.
- 14.1.2 De bewustwording om minder afval te produceren dient plaats te vinden. De invoering van Diftar is daarbij een van de instrumenten.
- 14.2.1 Wij stimuleren scholen om aandacht te schenken aan een gezonde levensstijl.
- 14.2.2 Gelegaliseerde wietteelt wordt op geen enkele wijze toegestaan.
- 14.2.3 Middels een Gemeentelijke klimaatagenda stemmen wij onze ambities af op de mogelijkheden in energietransitie en verantwoord duurzaamheidsbeleid. Concreet betekent dit een onderzoek naar onder andere de mogelijkheden van verduurzaming van gemeentelijke gebouwen, het stimuleren van ondernemers en particulieren binnen de gemeentelijke ambities van het klimaatbeleid, het 'gasloos' bouwen en het verkennen van de mogelijkheden voor de bouw van 'ecowoningen'.

Programma 15 – Financiën

Reimerswaal is financieel gezond. Het voorzichtige en behoedzame financiële beleid zal ongewijzigd worden voortgezet. Uiteraard zijn er wel een aantal uitgangspunten te benoemen, waarmee de komende jaren het beleid wordt uitgevoerd.

In relatie tot de behoedzaamheid ademt dit hoofdlijnenakkoord de sfeer dat een zorgvuldige afweging wordt gemaakt in mogelijkheden van investeringen en projecten. Naast de concrete uitvoering van projecten en de investeringsagenda wordt vooral gelet op urgentie en belangrijkheid.

Verder is het ons uitgangspunt om de gemeentelijke belastingen niet meer te verhogen dan met de gebruikelijke prijsindexatie, tenzij er in het verleden andere afspraken over zijn gemaakt. Hierbij valt te denken aan de hoogte van de begraafrechten. Een ander punt van aandacht vormt het omgaan met de opgebouwde reserves.

De hondenbelasting schaffen wij af. Daarbij past tevens de zorgvuldigheid dat de gemiste opbrengsten ten opzichte van de uitgaven, op een andere wijze in de meerjarenbegroting worden gedekt.

Verder ligt de focus op een correcte afweging van kosten en baten in de investeringsagenda. Ook de omvang van de leningenportefeuille dient kritisch te worden gezien.

Wat gaan we hiervoor doen?

- 15.1.1 Het uitgangspunt is om de gemeentelijke belastingen niet te verhogen met meer dan gebruikelijke prijsindexatie of inflatiecorrectie, tenzij er in het verleden andere afspraken over zijn gemaakt.
- 15.1.2 Wij schaffen de hondenbelasting af.
- 15.2.1 Wij gaan zorgvuldig om met de besteding van gelden voor wegenonderhoud.
- 15.3.1 Wij gaan kritisch om met de op- en afbouw van leningen en schulden. Afbouw van leningen is geen doel op zich. Uitgangspunt is, om leningen af te lossen wanneer dit in het meerjarenperspectief financiële ruimte oplevert.
- 15.4.1 In het kader van de invoering van Diftar zal de afvalstoffenheffing worden herzien.
- 15.4.2 De rechtvaardigheid in belastingheffing dient te worden nageleefd.
- 15.4.3 Er wordt een doelmatigheidscontrole uitgevoerd op gesubsidieerde instellingen.
- 15.5.1. We verdelen de investeringen over de kernen. Na het optimaliseren van het centrum van Krabbendijke volgt het centrum van Rilland. Daarna is Yerseke aan de beurt.